

Aftenposten, lørdag 4.4.1992

Historisk avgjørelse

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Denne helgen er omfattet med stor interesse, langt ut over vårt eget land. Åtte av Arbeiderpartiets fylkesårsmøter skal trekke sin konklusjon i debatten om vårt fremtidige forhold til Europa. Det gjør de på bakgrunn av synspunkter og innspill fra tusenvis av studiesirkler som i fjor høst og i vinter har drøftet de utfordringer vi står foran i en ny internasjonal virkelighet.

Mange har ikke villet være med på at slike historiske beslutninger krever bred debatt og gjennomtenkte valg. Mange har presset på for at også Arbeiderpartiet skulle ta standpunkt, slik at stillingskrigen med slagord og demagogi kunne starter opp, snarest mulig. Det vi bestemte oss for var at en slik historisk beslutning krever at vi henter fram ny kunnskap, at vi skaffer oss innsikt, lytter til hverandre og diskuterer - før vi tar beslutningen. Vi har tatt dette så alvorlig fordi vi denne gangen vil vite om vi vil, og hva vi vil.

Norge er det eneste land som har avvist medlemskap i EF etter å ha søkt og gjennomført forhandlinger. Det gjorde vi den gang EF omfattet 6 land og ble utvidet til ni - ikke ti - fordi vi sa nei. I dag står vi overfor et EF med 12 land, som har tre søkerland og flere som ønsker å søke; et EF som er blitt økonomisk og politisk motor og magnet i et Europa hvor skillene fra den kalde krigen er revet bort.

Vi står overfor et EF som har tatt nye initiativ for å sikre den demokratiske styringen, styrke økonomien og møte utfordringene som internasjonaliseringen og den teknologiske utviklingen har skapt. Et EF som ønsker å øke sitt samarbeide gjennom et felles marked med felles spilleregler for næringsliv og handel, og med større felles ansvar også for de

vanskeligstilte delen av EF-området, for miljøet og sosiale spørsmål.

Vedtaket om opprettelsen av det indre marked i 1985 skapte behov for å lete etter nye og mer omfattende samarbeidsformer mellom EFTA og EF, hvis Norge og de andre EFTA-landene ikke skulle bli hengende etter og bli stengt ute fra det viktige, europeiske markedet. I 1987 var vårt perspektiv ikke å ta opp igjen spørsmålet om EF-medlemskap, men å skape et nytt og bredere grunnlag for samarbeidet i et Europa som fortsatt var delt. Dette var visjonen som ukrySTALLISerte seg i forhandlingene om et europeisk økonomisk samarbeidsområde mellom EF- og EFTA-landene - EØS - som ble satt på dagsorden i 1989.

Revolusjonen i Øst-Europa åpnet for et dramatisk scenskifte som på kort tid endret Europas politiske landskap. Da muren i Berlin var borte og kommunist-diktaturene var falt, banket de øst-europeiske landene på EFs dør. Det gjør også våre nøytrale naboland, Sverige og Finland.

Arbeiderpartiets landsmøte i 1990 satte også spørsmålet om EF-medlemskap på dagsorden. Gjennom "Norge i et nytt Europa" har vi diskutert våre visjoner for fremtiden og de virkemidler vi vil satse på for best å kunne kjempe for våre verdier og mål, nasjonalt og internasjonalt.

For tyve år siden var det mange som mente at det ville være et dramatisk valg for Norge å ta skrittet inn i EF. I dag vil mange si at det er mer dramatisk å skulle velge å ta skrittet bort fra et nesten samlet Norden som ønsker å være med og gjøre seg gjeldende i Europa.

Debatten om vårt forhold til Europa dreier seg om hvordan vi skal sikre arbeid for alle, våre distrikter, tryggheten og velferden i vårt samfunn, et bærekraftig miljø og fred, sikkerhet og menneskerettigheter i vår verden. De siste tyve årene har vi sett at problemene og oppgavene er felles og at avhengigheten mellom landene vokser. Vi deler ikke bare vår kultur og vår historie med resten av Europa, vi deler også vårt miljø, vår sikkerhet og store deler av vår økonomi med våre europeiske naboer; i vest, øst og sør. Stadig flere

innser at vi må gjøre velferdssamfunnets mål og verdier til et felles europeisk anliggende og ansvar, hvis vi skal lykkes.

Det er dette debatten dreier seg om. Den debatten avsluttes ikke denne helga, verken i Ullensvang eller i de andre fylkene hvor Arbeiderpartiet har sine årsmøter. Den vil fortsette fram mot vårt landsmøte i november. Det er der konklusjonen på Arbeiderpartiets debatt skal trekkes. Det er der spørsmålet om også Norge skal søke medlemskap avgjøres.

Vi har, i motsetning til andre partier, lagt vekt på at dette spørsmålet bare kan avgjøres på bakgrunn av en bred og demokratisk debatt, ute blant medlemmene, der svaret ikke er gitt på forhånd.

Et levende demokrati innebærer at folk selv tar ansvar. Da må de vite at det standpunktet de tar også blir resultatet. Slik må det være på Arbeiderpartiets landsmøte i november. Slik må det være i folkeavstemningen - dersom vi velger å følge våre nordiske naboer, nå i 1992.